

พระนิพนธ์ประเภทคำหลวงของ เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร

นางสาวอรอนงค์ พัดพาคี

006435

ศูนย์วิทยทรัพยากร
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
แผนกวิชาภาษาไทย

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2521

PRINCE THAMMATHIBET'S WORKS OF THE KHAMLUANG TYPE

Miss Ornanong Padpadee

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Thai

Graduate School

Chulalongkorn University

1978

หัวข้อวิทยานิพนธ์ พระนิพนธ์ประเภทคำหลวงของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร
โดย นางสาวอรอนงค์ พัดพาคี
แผนกวิชา ภาษาไทย
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คมคาย นิลประภัสสร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิตศึกษา

สมชาย นูนาค คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุประคิษฐ์ นูนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ศักดิ์ศรี แยมน์คทา ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์ศรี แยมน์คทา)

วิชัย รมยะนันท์ กรรมการ
(ศาสตราจารย์วิชัย รมยะนันท์)

คมคาย นิลประภัสสร กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คมคาย นิลประภัสสร)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ พระนิพนธ์ประเภทคำหลวงของ เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร
ชื่อนิสิต นางสาวอรอนงค์ พัดพาคี
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คมคาย นิลประภัสสร
แผนกวิชา ภาษาไทย
ปีการศึกษา 2524

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์และวิจารณ์พระนิพนธ์ประเภทคำหลวงของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร เรื่องนันทโศภนินทสุตรคำหลวงและพระมาลัยคำหลวง การวิจัยได้อาศัยความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ได้แก่ วรรณคดี การประพันธ์ ปรัชญา ภาษาศาสตร์ และประวัติศาสตร์ วิทยานิพนธ์เรื่องนี้แบ่งออกเป็น 7 บท บทแรกเป็นบทนำ บทที่ 2 กล่าวถึงลักษณะทั่วไปของวรรณคดีประเภทคำหลวง และความหมายของคำว่า "คำหลวง" โดยเปรียบเทียบกับคำหลวงเล่มอื่น ๆ บทที่ 3 กล่าวถึงความเป็นมาของนันทโศภนินทสุตรคำหลวงและพระมาลัยคำหลวง ในแง่ที่มาของเรื่อง ผู้แต่ง เวลาที่แต่ง และจุดมุ่งหมายในการแต่ง บทที่ 4 กล่าวถึงสาระสำคัญของคำหลวงทั้งสองเล่ม ในแง่ของโครงเรื่อง แก่นเรื่อง บุคคลสำคัญและหลักธรรม นอกจากนั้นยังวิเคราะห์อิทธิพลของเรื่องนันทโศภนินทะและพระมาลัยที่มีต่อสังคมไทย บทที่ 5 ว่าด้วยศิลปะการประพันธ์ บทที่ 6 ศึกษาการใช้ภาษาเกี่ยวกับถ้อยคำ สำนวน โวหาร และอักษรวิธีในพระนิพนธ์ทั้งสองเล่ม บทที่ 7 เป็นบทสรุปและข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยต่อไป ผู้เขียนหวังว่าวิทยานิพนธ์นี้จะ เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวรรณคดีไทยเป็นอย่างยิ่ง และคาดหวังว่าคงจะมีผู้ศึกษานันทโศภนินทสุตรคำหลวงและพระมาลัยคำหลวงอย่างละเอียด เพื่อเสนอคุณค่าในด้านอื่น ๆ ของวรรณคดีทั้งสองเล่มนี้

Thesis Title Prince Thammathibet's Works of the Khamluang
Type

Name Miss Ornanong Padpadee

Thesis Advisor Assistant Professor Khomkhai Nilprapassorn, Ph.D.

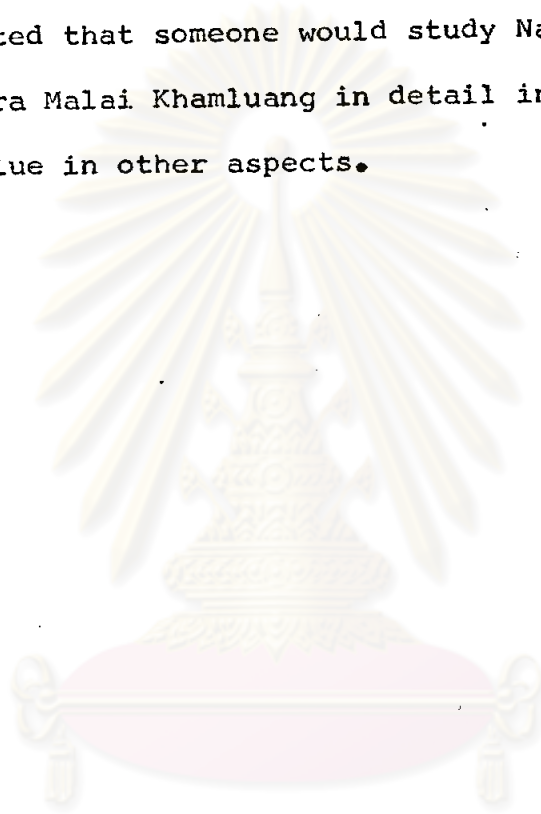
Department Thai

Academic Year 1978

ABSTRACT

This thesis is an analytical and critical study of Prince Thammathibet's works of the Khamluang type, called Nanthopanathasut Khamluang and Phra Malai Khamluang. The research is based on the knowledge in literature, poetry, philosophy, linguistics and history. The thesis is divided into 7 chapters. Chapter I is an introduction. Chapter II presents the general characteristics of the Khamluang literature and the meaning of the word "Khamluang" with the comparison to other Khamluangs. Chapter III is about the background of Nanthopanathasut Khamluang and Phra Malai Khamluang; mention of their sources, author, time and purpose of writing. Chapter IV describes the essence of both works, discussing their plot, theme, principal characters and religious thought. Moreover, the influence of both tales upon Thai society is also analyzed in this chapter. Chapter V deals with the art of writing. Chapter VI discusses the usage of language in both works; words, idioms, styles and

the spelling. Chapter VII consists of the conclusion and some suggestions for further studies. The author hopes that this thesis will be quite useful to the study of Thai literature. It is also expected that someone would study Nanthopanathasut Khamluang and Phra Malai Khamluang in detail in order to bring forward their value in other aspects.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คมคาย นิลประภัสสร
อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งกรุณาตรวจแก้และให้คำแนะนำในการเขียนวิทยานิพนธ์ และขอ
ขอบพระคุณ น.อ. (พิเศษ) แย้ม ประพัฒน์ทอง ซึ่งกรุณาให้ความรู้อันเป็นแนวทางต่อ
การวิจัย

เจ้าคุณพระศรีวิสุทธิโสภณ (วิลาส) เจ้าอาวาสวัดคอน ยานนาวา เป็นอีก
ท่านหนึ่งที่กรุณาให้คำแนะนำและให้คัดลอกข้อมูลอันเป็นประโยชน์ ผู้เขียนขอกราบ
ขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

อนึ่ง วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จลงมิได้เลย หากไม่ได้รับความช่วยเหลือจาก
นายวรศักดิ์ ศรีบุญ ซึ่งกรุณาค้นคว้าข้อมูลและแปลคาถาบาลีให้ ผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้งใน
น้ำใจเป็นอย่างยิ่ง

ศูนย์วิทยุโทรพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ข
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
วิธีดำเนินการวิจัย	6
ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัย	6
2. เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์กับพระนิพนธ์ประเภทคำหลวง	7
ลักษณะของวรรณคดีคำหลวง	7
ความหมายของคำว่า "คำหลวง"	17
3. ความเป็นมาของนันทโศภนนิพนธ์คำหลวงและพระมาลัยคำหลวง	25
นันทโศภนนิพนธ์คำหลวง	25
ก. ที่มา	25
ข. ผู้แต่งและเวลาที่แต่ง	28
ค. จุดมุ่งหมายในการแต่ง	28
ง. ประเพณีการตรวจการเทศน์และการแห่ล้นนันทโศภนนิพนธ์	30

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พระมาลัยคำหลวง	37
ก. ที่มา	37
ข. ผู้แต่งและเวลาที่แต่ง	40
ค. จุดมุ่งหมายในการแต่ง	41
ง. ประเพณีการสวดและการเทศน์พระมาลัย	42
4. สาระสำคัญของนิพนธ์นิพนธ์ทศูตรคำหลวงและพระมาลัยคำหลวง	50
นิพนธ์นิพนธ์ทศูตรคำหลวง	50
ก. บุคคล	54
ข. หลักธรรมและความเชื่อ	68
พระมาลัยคำหลวง	72
ก. บุคคล	78
ข. สถานที่	92
ค. หลักธรรมและความเชื่อ	98
อิทธิพลของ เรื่องนิพนธ์นิพนธ์และพระมาลัย	105
5. สุนทรียภาพในนิพนธ์นิพนธ์ทศูตรคำหลวงและพระมาลัยคำหลวง	113
นิพนธ์นิพนธ์ทศูตรคำหลวง	114
ก. ลักษณะคำประพันธ์	114
ข. กลวิธีการประพันธ์และการดำเนินเรื่อง	116
ค. ศิลปะการประพันธ์	118
พระมาลัยคำหลวง	135
ก. ลักษณะคำประพันธ์	135
ข. กลวิธีการประพันธ์และการดำเนินเรื่อง	136
ค. ศิลปะการประพันธ์	138

6. การใช้ภาษาในนันทโศปนิทสุตรคำหลวงและพระมาลัยคำหลวง	152
นันทโศปนิทสุตรคำหลวง	153
ก. ที่มาของภาษา	153
ข. ถ้อยคำสำนวน	170
ค. อักษรวิधि	175
พระมาลัยคำหลวง	176
ก. ที่มาของภาษา	176
ข. ถ้อยคำสำนวน	180
ค. อักษรวิधि	186
7. ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ	188
บรรณานุกรม	191
ภาคผนวก	197
ประวัติ	218